

ילדים במשמורת צבאית

דו"ח של משלחת של עורכי דין בריטיים בנוגע ליחס לילדים פלסטינים תחת מערכת המשפט הצבאית הישראלית

תקציר

יוני 2012

תפקיד המשלחת

1. המשלחת ביקשה לבצע הערכה של החוק הצבאי הישראלי ושל יישומו, כפי שהם משפיעים על ילדים פלסטינים בגדה המערבית, לאור אמות המידה של המשפט הבינלאומי והזכויות המוקנות בו לילדים. תפקידה של המשלחת לא כלל התייחסות לחוקיות הכיבוש ולהשפעותיו על רווחתם וזכויותיהם של ילדים מחוץ להליך המשפטי.
2. השאלות בהן עסקנו הן מהם ההבדלים בין היחס הניתן לילדים ישראלים לבין זה הניתן לילדים פלסטינים בחוק ובפועל, והאם ישנה הצדקה להבדלים אלה.

עקרונות מנחים

3. ראשית, ישראל היא הכוח הכובש בגדה המערבית ובתור שכזו מטיל עליה המשפט הבינלאומי חובות בתחום זכויות האדם.
4. שנית, מערכת המשפט הישראלית בנוגע לקטינים עומדת לדעתנו באמות המידה שנקבעו באמנת האו"ם בדבר זכויות הילד ושאינו ברוב המדינות המשתייכות למה שמכונה "העולם המפותח".
5. שלישית, תחת המשפט הבינלאומי, למדינות אסור להפלות בין אלה הנמצאים תחת סמכות השיפוט שלה על בסיס גזע או לאום. צדק בלתי-שוויוני איננו צדק.

דיווחים סותרים

6. קיבלנו דיווחים סותרים בנוגע לטיפול של כוחות הביטחון הישראליים בילדים פלסטינים. תיעדנו דיווחים אלה, אולם לא נדרשנו להכריע ביניהם. זאת מאחר שבמוקד עבודתה של המשלחת עמדו ההבדלים בחוקים המתייחסים לילדים ישראלים וילדים פלסטינים, שאינם במחלוקת. עם זאת, התייחסנו להשלכות המשפטיות שיהיו על ישראל, אם יימצא שחלק מהאשמות שהועלו בפנינו הן נכונות.

מסקנות

7. בהתבסס על ההבדלים בין החוקים שחלים על ילדים ישראלים ולבין אלה שחלים על ילדים פלסטינים, הגענו למסקנה שישראל מפרה את סעיפים 2 (הפליה), 3 (טובת הילד), 37(2) (שימוש במעצר לא רק כאמצעי אחרון), 37(3) (אי-הפרדה של קטינים ממבוגרים), 37(4) (גישה מיידית לסיוע משפטי), ו-40 (שימוש באזיקים) של האמנה בדבר זכויות הילד. העברת אסירים ילדים לתוך גבולות ישראל היא הפרה של סעיף 76 של אמנת ז'נבה הרביעית. אי-תרגום הצו הצבאי מס' 1676 מעברית מהווה הפרה של סעיף 65 לאותה אמנה.

8. באם התיאור של המעצר והכליאה של ילדים פלסטינים שמסרו לנו ארגוני האו"ם, ארגונים לא-ממשלתיים ישראלים ופלסטיניים, חיילים לשעבר וילדים פלסטינים הוא מדויק, הרי שישראל מפרה גם את האיסור על יחס אכזרי, בלתי-אנושי או משפיל שבסעיף 37(1) לאמנה בדבר זכויות הילד. בהתייחס לנאמר בסעיף 101 לדו"ח זה, נציין כי לתפיסתנו החזקת ילדים בבידוד באופן שיגרת ולתקופות משמעותיות עלולה להיחשב, אם היא אכן מתרחשת, לעינויים, תוך הפרה לא רק של סעיף 37(א) אלא גם של אמנות בינלאומיות אחרות.

9. בדו"ח מופיעות ארבעים המלצות מפורטות המתייחסות לשיפורים אפשריים הנדרשים בנוגע למאסר, חקירה, דיוני הארכת מעצר, עסקאות טיעון, התנהלות המשפט, גזרי דין, מעצר, תלונות ופיקוח.

10. מבין המלצות אלה, ברצוננו להדגיש את ההמלצות הבאות:

11. המשפט הבינלאומי, המשפט ההומניטארי הבינלאומי ואמנת האו"ם בדבר זכויות הילד חלים בשטחים הכבושים ולכן יש ליישם באופן מלא.

12. העיקרון של טובת הילד, המעוגן במשפט הבינלאומי, חייב להיות השיקול העיקרי בכל הפעולות הנוגעות לילדים, בין אם הן ננקטות על-ידי הצבא, המשטרה, גופי רווחה ציבוריים או פרטיים, בתי המשפט, רשויות מנהליות ומחוקקים.

13. לישראל אסור להפלות בין הילדים שלגביהם יש לה סמכות שיפוט. החוק הצבאי והאחרים ליישמו חייבים להתייחס לילדים פלסטינים באופן דומה לזה שהם מתייחסים לילדים ישראלים.

גרג דיוויס
ג'יין האריל
מריאנה הילדיארד QC
ג'ודי קהאן QC
ג'וד לנצ'ין
מרק מייסון
פרנסס אולדהם QC
הברונית פטרישיה סקוטלנד מאסטהל QC
סר סטיבן סדלי